

De groote oorlog werd 104 jaar geleden afgeblazen, de tweede wereldoorlog werd op 8 mei 1945, 77 jaar geleden, beëindigd.

Oorlog is echter nooit helemaal uit de menselijke geschiedenis gebannen. Soms iets verder af, denken we maar aan onze 10 gesneuvelden in Rwanda op 7 april 1994. Soms heel wat dichterbij. Ondertussen is zelfs het spook van oorlog aan onze voordeur komen kloppen. Grote gevolgen, inflatie, recessie, energieprijzen die de hoogte ingaan maar zeker ook ongerustheid voor een escalatie, zelfs atoomwapens staan op scherp. Ook nu kent het spook van de oorlog zijn strijders en zijn slachtoffers.

Het kleine Borsbeek werd toen niet gespaard en nu vangen we 56 Oekraïense vluchtelingen op. Dat lukt omdat vele mensen zich hiervoor inzetten. Zo worden de gezinnen op het Leike ondersteund door buddies en de senioren die er wonen. Niet evident maar ze doen het. Het zijn dus zeker niet alleen de strijders op het slagveld die afzien. Reeds in de tijd der Grieken bekampten ze het spook van de oorlog en ook daar namen vrouwen een prominente rol in.

“Schat, als jij gaat vechten, dan heb ik vanavond hoofdpijn”. Met die boodschap losten vrouwen op de Filipijnen onlangs een conflict tussen buurdorpen op. Seks als anti-oorlogswapen. 2500 jaar geleden gebeurde het ook al in de Griekse komedie *Lysistrata* van Aristophanes, voor het eerst opgevoerd in 411 voor Christus tijdens de punische oorlog. Enkele jaren geleden werd dit toneelstuk trouwens opgevoerd op 11 november door *tuti fratelli* voor de oudstrijders van de provincie.

Make love, not war

Net als bij Aristophanes is de seksstaking ook nu een ludieke manier om aandacht te vragen voor bijvoorbeeld de ellende van oorlog. Maar alle gekheid op een stokje. Menige vrouw heeft zich krachtig ingezet voor het vaderland met grote en kleine daden van verzet. De Vrouwenraad heeft in twee digitale brochures (2021 en 2022) twintig oorlogsheldinnen in de kijker gezet.

Het gaat om vrouwen die tijdens de twee wereldoorlogen vanuit België, dikwijls met gevaar voor eigen leven, belangrijke rollen vervuld hebben. Bijvoorbeeld als verpleegster, spion, koerier, tolk, secretaresse, begeleider... Ze waren vaak nog erg jong toen ze met hun verzetsactiviteiten startten. Sommigen onder hen hebben de concentratiekampen meegemaakt en die niet overleefd. Zij die er wel door gekomen zijn, hebben er zware fysieke én mentale littekens aan overgehouden.

Ik noem er enkele Maria vandezande en Madeleine Ickmans (moeder en dochter) uit Ham limburg verborgen en transporteerden wapens en munitie voor de lokale sectie van Groep G, een Belgische verzetsgroep opgericht in 1941 en vooral actief op het gebied van spionage en antidestructie. Moeder en dochter vervoerden wekelijks 3 tot 5 kg springstof per fiets van Beringen naar Kwaadmechelen. Dit om met doordachte en georganiseerde sabotagedaden de industriële en economische bijdrage van ons land aan nazi-Duitsland te vernietigen of minstens af te remmen. De familie verpleegde ook gewonden en verstopte verzetslieden in hun huis. Twee dorpsgenoten verraadden het gezin van vijf. De moeder en haar twee dochters werden in juni 1944 overgebracht naar de concentratiekampen Ravensbrück en Bergen-Belsen in Duitsland. Na de arrestatie van moeder Maria kleefde het bloed aan de keukenkasten van de gezinswoning.

Delphine Alenus uit Diest verzorgde van bij het begin van W.O. I zowel geallieerde als Duitse soldaten in de noodhospitalen van Diest. Dankzij haar tussenkomst bleef de stad na 18 augustus 1914 gespaard van verdere beschietingen en oorlogsgruwel. Ze won steeds meer het vertrouwen van de Duitsers en mocht daarom gewonden buiten de stad gaan verzorgen alsook de doden op de slagvelden gaan registreren en begraven. Die bewegingsvrijheid leidde ertoe dat ze militaire inlichtingen kon vastkrijgen en doorgeven aan de geallieerden.

Ook dichterbij ons waren vrouwen actief met gevaar voor eigen leven. Ik verwijs naar de zusters van het arm kind jesus die de oppervlakte van een klas op de derde verdieping in het oude gebouw met een vierde verkleinden zodat dit niet opviel.

De toegang verstoppen ze door er een kast voor te schuiven en tegen de valse muur een groot krijtbord te hangen. Na enkele jaren werden de joodse mensen elders ondergebracht omdat er ook een verblijfplaats voor Duitse militairen moest worden uitgebouwd.

Het moet ons niet verwonderen dat vrouwen vanaf 1921 ook deel konden nemen aan de stemplicht voor het kiezen van gemeenteraden als erkenning voor hun werk. In Emblem (nu Ranst) zat een van de eerste vrouwelijke burgemeesters. Amelia Brocken, werd op een speciale manier, bijna uit het niets burgemeester. Ze was de vrouw van een eenvoudige sluismeester op de Kleine Nete maar had middelbaar onderwijs genoten – eerder uitzonderlijk voor die tijd – en was erg sociaal geëngageerd. Bij de verkiezingen in Emblem kwam deze eigenzinnige vrouw op met een lijst met haarzelf als enige kandidate, ze werd verkozen en schopte het dus tot burgemeester. Je moet het maar doen.

De strijders en de slachtoffers hadden altijd dezelfde boodschap. Voor onze vrijheid vochten ze en riepen luid uit zoals het op de ijzertoren te lezen staat in vier talen : nooit meer oorlog *No more war, Nie wieder Krieg Plus jamais de guerre* Zo heeft het ijzermonument ook een internationaal karakter.

Laten we er dus ook hier in onze kleine gemeente werk van maken, mannen en vrouwen, om haatspraak en polarisatie te bekampen en tegen te gaan. Zo blijft onze leefgemeenschap een haard van warm samenleven.

Hiertoe bezorg ik u allen een witte klaproos. We kennen de rode, de poppy, de blauwe korenbloem (het franse symbool) bij ons, de witte margriet. Deze witte poppy verenigt mannen en vrouwen en werd uitgebracht door de vrouwenraad die daarmee de strijd voor de vrede vorm geeft en resolutie 1325 in de kijker plaats die, pas op 31 oktober 2000 werd aanvaard door de Veiligheidsraad. Deze resolutie erkent de rol van vrouwen als betrokken actoren bij de opbouw en het behoud van vrede.